

Håndværk i Jernalderen

Overordnet emne	Håndværk i Jernalderen <p>Udviklingen af håndværk i et samfund er første skridt på vejen til at specialisere sig og udskille forskellige professionelle erhverv, hvor nogle fremstiller produkter, som sælges til andre. Håndværk og handel hører derfor uløseligt sammen.</p> <p>I Jernalderen ser man her i Danmark for alvor begyndelsen til specialisering inden for forskellige håndværk og dermed etableringen af egentlige selvstændige erhverv. Erhverv som i forskellige former stadig optræder i vores samfund i dag.</p> <p>Ved dette emne skal eleverne erhverve indsigt i nogle vigtige håndværks opståen, udvikling og betydning for samfundet på et bestemt tidspunkt i historien.</p> <p>Eleverne skal via den historiske indsigt og en fordybelse i håndværkenes arbejdsformer opnå et kendskab til de teknikker og værktøjer, som hører det enkelte håndværk til og samtidig opleve sig selv som en del af en skabende arbejdsproces.</p> <p>Dette emne kan udvides til et historisk tema, hvor man undersøger bestemte håndværks udvikling og betydning i samfundet fra oldtid til nutid.</p> <p>Fag som kan indgå i arbejdet: Historie, natur-teknik, geografi, biologi, dansk, matematik, fysik, sløjd, håndarbejde.</p>
Elevgruppe	Fra 5.klasse og opefter.
Basisviden	<p>Basisviden tilegnes hjemme på skolen.</p> <p>Vingsted Historiske Værksted kan bidrage med materialer som supplement til skolens bibliotek og Center for Undervisningsmidler.</p> <p>Til salg fra Vingsted Historiske Værksted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsmappen "Livet i Jernalderen". • Videofilmen "Vi bygger et jernalderhus". <p>Til udlån fra Vingsted Historiske Værksted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jernalderkasserne. • <p>Dette materiale kan evt. suppleres med konsulentbesøg fra Vingsted Historiske Værksted. Konsulenten skal primært være med til at vejlede om mulighederne for videre fordybelse i Jernaldermiljøet.</p>

Håndværk i Jernalderen

Delemner, spørgsmål og gruppedannelse

Ud fra deres basisviden vælger eleverne delemner og opstiller en række arbejdsspørgsmål hertil.

Eksempler på delemner:

- Pottemagerhåndværk
- Smedehåndværk
- Træhåndværk
- Tekstilhåndværk
- Kurvemagerhåndværk
- Byggehåndværk

Eleverne arbejder i en periode med deres delemne, hvor de skaffer sig en viden og forbereder sig på opholdet i Jernaldermiljøet.

Undersøgelse

Opholdet i Jernaldermiljøet skal vare mindst 2-3 dage.

Det giver dels nogle hele lange arbejdsdage dels mulighed for at opleve en personlig udvikling i arbejdet.

Forslag til dagsrytme under opholdet i Jernaldermiljøet:

1. Morgenmad er klargjort og indkøbt hjemmefra.
2. Frokost gøres klar og stilles frem af lærerne.
3. Arbejde på værkstederne med håndværk fra 9:00 til 15:00.
4. Forberedelse af aftensmaden i fællesskab i husene.

Eksempler på problemstillinger og spørgsmål til delemnet "Pottemagerhåndværk":

- Leret:
  - Hvor og hvordan skaffede man ler?
  - Hvordan blev det bearbejdet?
  - Hvordan blev det opbevaret?
- Fremstillingen:
  - Hvilke teknikker anvendte man og hvorfor?
- Brændingen:
  - Hvordan brændte man karrene?
  - Hvor høj temperatur brændte man ved?
  - Hvordan foregik selve brændingen?
- Fund af lerkar:
  - Hvordan daterer man lerkarrene?
  - Hvilke kar/krukker havde man?
  - Hvad brugte man de forskellige krukker til?
  - Udsmykning af krukkerne.
- Tro og overtro.

I undersøgelsen af de forskellige spørgsmål vil instruktøren så vidt muligt fortælle, demonstrere og afprøve tingene sammen med eleverne.

Håndværk i Jernalderen

Produkt	De produkter, som eleverne fremstiller på Vingsted Historiske Værksted, indgår som en del af fremlæggelsen på den ene eller anden måde, afhængig af hvordan fremlæggelsen skal foregå, og hvad den skal indeholde.
Fremlæggelse	En mulighed for en fælles ramme for fremlæggelsen kan være, at man "rekonstruerer" værkstederne i kulisseform og omdanner klasseværelset eller et fællesrum til en handels/markedsplads. Efter en kort præsentation af de forskellige værksteder kan man gå rundt til de forskellige værksteder og "købe" sig viden indenfor de forskellige områder. Såfremt det er muligt vil en instruktør/konsulent fra Vingsted Historiske Værksted gerne komme og overvære fremlæggelserne.
Evaluering	Både skolen og Vingsted Historiske Værksted udarbejder en skriftlig evaluering af forløbet, som udveksles.